

זריעת שעועית בסטאנהי

מימין — שעועית זרועה כרגיל ; באמצע ומשמאל — שעועית זרועה בסטאנהי.

מ"מ $(1\frac{1}{4})$, רצועה עם בליטה (אותו סוג של רצועה, שזרעים בה סלק-סוכר או זרעים מצופים אחרים).

הבסיס, שעליו נעה הרצועה, הוא מיוחד ; הוא צריך להיות עבה מאלה שזרעים בהם את כל סוגי הזרעים האחרים. הוא בעובי של 9.4 מ"מ, עם חריץ בצורת תעלה חצי עגולה ; הרוחב העליון 12.5 מ"מ והעומק 7 מ"מ.

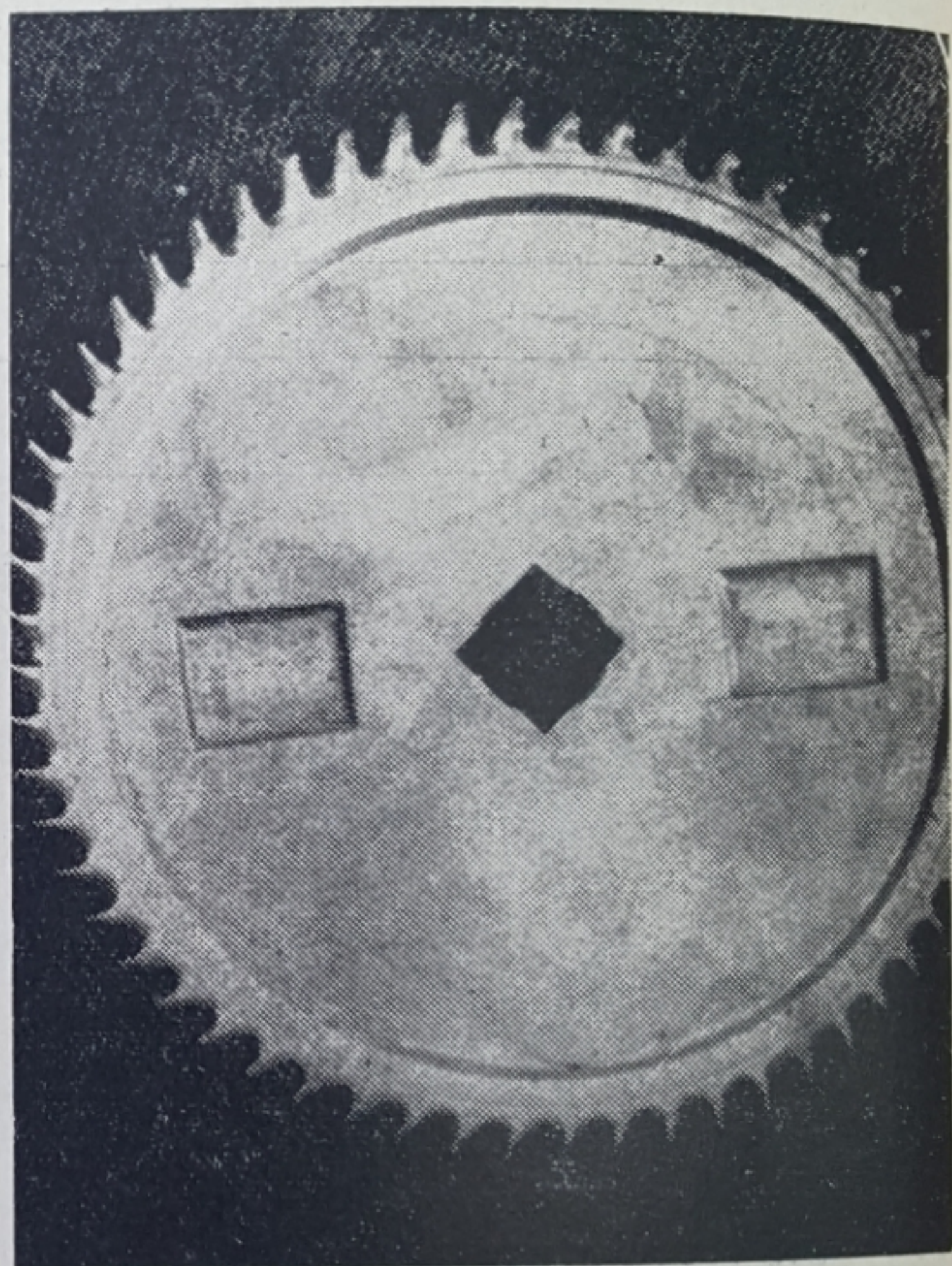
החוסם. קיר המעבר בין בית-הקיבול לתא-הזריעה — הוא עם פתח גדול, בקצהו העליון 42 מ"מ. מספר החורים ברצועה וצורתם. את מספר החורים ברצועה צריך לתכנן לפי נקודות זריעה למטר, שרוצים לקבל. במקרה זה, שרוצים לקבל 8 נקודות למטר, צריכים להיות ברצועה 15 חורים.

החורים צריכים להיות עגולים. אולם לפי צורת זרע השעועית (שהוא על-הרוב מוארך) נראה היה, שאם החור יהיה אף הוא מוארך — יהיה הפיזור מדויק. והנה במספר ניסויים, בחורים מוארכים ואלפיפסיים, התקבלו בבדיקות הרבה קרחות ; כי כשהזרע גולש מבית-הקיבול לתוך תא-הזריעה על הרצועה — הוא נופל באלכסון או ברוחב ולפעמים גם באורך. מכאן, שעל החור להיות עגול.

גודל החור ברצועה. נוכח הכוונה לזרוע בסטאנהי, בעונה זו, כמה מאות דונמים — החילוננו לבדוק בצורה יסודית יותר כיצד אפשר להגיע למספר נאות ולפיזור שווה של זרעים למטר שורה. ממעט הניסויים שעשינו ראינו, שאחת הדרכים היא למיין את הזרעים לגודל אחד. נעשה ניסוי הקדמי של מיון זרעים (מהזרעים הנמצאים ב"סנפרוסט", מהזן "טנדארט", שאותם יזרעו המשקים). המיון נעשה בחמש נפות עם חורים מוארכים, שאורך החור 19 מ"מ בכל הנפות, וברוחב שונה — בין 6.2 ל-4.7 מ"מ. קיבלנו חמישה סוגי זרעים עם משקל-אלף

מקובל לזרוע שעועית לתעשייה לקטיף בקומ-ביין — כשהרווחים בין השורות הם 45 ס"מ, או 60 ס"מ, או 80 ס"מ, ומספר הזרעים בממוצע למטר שורה נע בין 20 ל-35.

הזריעה נעשית על-הרוב במכונת זריעה "טכ-נוחק" עם צלחת מיוחדת לזריעת שעועית. בשטחים שמצע הזרעים מוכן היטב — הנביטה טובה ואחידה.

צלחת מיוחדת לזריעת שעועית.

מהניסיון בקטיף בקומביין (בכל סוגי הקומ-ביינים הנמצאים בארץ) ברווחים אלה נוכחנו, שההפסד ביבול הוא רב (מגיע לפחת של 30% מהיבול). לעונת הקטיף הקרובה מגיע ארצה קומביין מחו"ל הקוטף שעועית הזרועה ברווחים קטנים בין השורות. לפי דעת מומחים לגידול, אפשר לקבל יבול מירבי משדה הזרוע בריבוע, 12.5 ס"מ בין השורות ו-12.5 ס"מ בשורה בין הצמחים.

למטרה זו נעשה ניסוי בחוות הנסיונות האזורית בעכו, במכונת זריעה סטאנהי בהשוואה לשיטות הזריעה הקיימות.

זריעה בסטאנהי. אפשר לזרוע שעועית בסטאנהי מהסוג הרחב מארק II, שרוחב הרצועה בו 31.7

שונה (משקל-האלף של הזרעים הבלתי ממוינים הוא 310 גרם). אחר המיון קיבלנו זרעים בעובי שווה — אבל באורך לא אחיד.

את הזרעים הממוינים לרוחב ולפי משקל האלף ניסינו לבדוק על מיתקן בדיקות למזרעות, בשתי רצועות עם חורים בקוטר שונה, 14 ו-16 מ"מ. תוצאות הבדיקות — בטבלה 2.

טבלה 1. חלוקת הזרעים (באחוזים) לאחר מיון לפי משקל אלף

משקל אלף זרעים, גרמים	% מכלל הזרעים
450	8.5
350	22.1
300	47.0
270	15.4
237	7.0

טבלה 2. מספר זרעים וקבוצות למטר שורה¹

משקל האלף, גרמים	קוטר החור ברצועה 14 מ"מ	קוטר החור ברצועה 16 מ"מ
350 זרעים קבוצות	-	9.7 7.0
310 זרעים קבוצות	8.4 6.5	12.7 7.8
300 זרעים קבוצות	8.7 6.8	11.7 7.6
270 זרעים קבוצות	10.9 7.5	16.2 8.3
237 זרעים קבוצות	14.8 8.0	-

¹המספרים הם ממוצעים של 10 חזרות, כל חזרה באורך של 2 מטרים. הבדיקות נעשו בזרעים ממוינים לפי רוחב ומשקל, על מיתקן בדיקות, במהירות של 3.0 קמ"ש.

סיכום

גרם האלף — כדי לזרוע ברצועה עם חור בקוטר של 14 מ"מ. לזרעים גדולים יותר או קטנים יותר מהמפורט בטבלה 2 — יש להתאים רצועות עם חורים בקטרים אחרים.

כדי לקבל פיזור שווה בין הזרעים בשורה — רצוי למיין לפי עובי ואורך. אבל עדיין לא מצאנו את השיטה לכך. אך יש גם ערך למיון לרוחב, לשני סוגים (פירוט — בטבלה 2): מ-350 ועד 300 גרם האלף — כדי לזרוע ברצועה עם חור בקוטר של 16 מ"מ, ומ-300 עד 237

יהושע מניס

המכון להנדסה חקלאית